

چالش‌ها و راهکارهای حقوق مالکیت فکری در کتابخانه‌های دیجیتال

علی سلیمانی^۱، طیبه صاحب^۲

چکیده:

در این پژوهش سعی شده ضمن تعریف و روشن کردن مفهوم کتابخانه‌های دیجیتال، مسائل و چالش‌های حقوق مالکیت فکری در ساخت و استفاده از منابع اطلاعاتی در کتابخانه‌های دیجیتال مورد بررسی قرار گیرد و راه‌حلی برای آن‌ها ارائه شود. روش پژوهش این تحقیق کتابخانه‌ای است و با استفاده از روش توصیفی - تحلیلی به مطالعه، بررسی و نتیجه‌گیری پرداخته شده است. اطلاعات مورد نیاز در زمینه تحقیق با استفاده از منابع نوشته به دست آمده است که به دلیل کمبود کتب منتشره در این زمینه، بیشتر از مقالات موجود در شبکه جهانی اینترنت استفاده شده است. یافته‌های این تحقیق دیجیتالی کردن اسناد و منابع اطلاعاتی، توسعه و استفاده از پایگاه داده، حقوق خوانندگان در استفاده از منابع اطلاعاتی در کتابخانه‌های دیجیتال، امانت بین کتابخانه‌ای با استفاده از کتابخانه‌های دیجیتالی و بهره‌برداری از آثار ادبی و هنری مجهول به دلیل در معرض نقض قراردادن حقوق مالکیت فکری به ویژه حقوق ادبی و هنری خالقان آثار، چالش‌های حقوقی را ایجاد می‌کنند که لازم است تدابیر حقوقی لازم برای حل آن‌ها اندیشیده شود. در نهایت اقداماتی همچون حمایت‌های قانونی، حمایت‌های فنی، سیستم مدیریت اطلاعات مالکیت فکری، ارتقاء سطح آگاهی حمایت از مالکیت فکری، سرعت بخشیدن به ایجاد استعدادهای حرفه‌ای در کتابخانه‌ها و... می‌توان چالش‌های مورد اشاره را رفع نمود و به حمایت و حفاظت موثر و مفید از حقوق مالکیت فکری در کتابخانه‌های دیجیتالی دست یافت.

واژه‌های کلیدی: کتابخانه‌های دیجیتال، حق ادبی و هنری، حق مؤلف، مالکیت فکری

^۱ نویسنده مسئول، کارشناس ارشد حقوق مالکیت فکری، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران ali.solaymani.ir@gmail.com

^۲ استادیار دانشکده حقوق دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران Tayebhsaheb@gmail.com